

horizonte UNIA

Gazeta dla Polskich członkiń i członków Unii
Luty 2024

Redakcja T +41 31 350 21 11, F +41 31 350 22 11 | info@unia.ch | www.unia.ch

Zapraszamy do lektury kolejnego numeru największej gazety migrantów i migrantek w Szwajcarii, wydawanej przez szwajcarski związek zawodowy Unia, zawierającej ważne informacje dotyczące spraw z zakresu prawa pracy. Więcej informacji o Unii znajduje się na ostatniej stronie.

W tym numerze m. in.:

- Podwyżka emerytur
- Nowe składki na ubezpieczenia socjalne

Wstęp

«Teraz idę głosować»

3 marca będziemy głosować czy w Szwajcarii wprowadzona zostanie 13 emerytura. Mamy możliwość, głosując na TAK poprawić warunki życia wielu obecnych i przyszłych emerytów. Idźcie proszę głosować!

Często słyszę od różnych osób, że chcieliby głosować ale nie wiedzą jak. A przecież wszystkiego można się nauczyć. Przygotowaliśmy specjalną instrukcję głosowania i publikujemy ją poniżej.

Chciałem wam opowiedzieć pewną historię. Przed kilku laty zbieraliśmy podpisy pod inicjatywą AHV. Mój kolega, nazwijmy go umownie Urs, zbierał ze mną na dworcu. Po jakimś czasie usiedliśmy na kawę i sprawdziliśmy ile nam się udało zebrać. Okazało się, że Urs nie zbierał żadnego podpisu. Zwierzył się mi, że nie wie jak to się robi. Nie mogłem w to uwierzyć. Urs, Szwajcar aktywny politycznie? Wy tłumaczyłem i dalej już poszło mu znacznie lepiej.

Ta historia uświadomiła mi, że korzystanie z praw obywatelskich nie jest wrodzone i wymaga nauki i praktyki. Pamiętam też swoje kłopoty przy pierwszym głosowaniu korespondencyjnym. Spytałem osoby bardziej doświadczone i od tego czasu biorę udział we wszystkich głosowaniach. 3 marca zagłosuję za 13 emeryturą.

Hilmi Gashi

Migrantki i migranci włączą o lepsze emerytury!

W dniu 3 marca 2024 r. decydować będziemy o przyszłości systemu emerytalnego. Pod głosowanie trafią dwie koncepcje: wyższe emerytury dla wszystkich (AHV 13) albo wyższy wiek emerytalny (Renteninitiative).

Inicjatywa związków zawodowych «Lepsze życie na starość (na rzecz 13 emerytur)» zmierza do przyznania wszystkim dodatkowej emerytury. Podniosłoby to świadczenia emerytalne o 8.3. procent. A jest to pilnie potrzebne.

Bieda na starość jest w Szwajcarii niestety zjawiskiem dosyć powszechnym. Badania wykazały, że 200'000 senierek i seniorów żyje poniżej granicy ubóstwa a 100'000 kolejnych ledwo tę granicę przekracza. Kogo to dotyczy? Głównie kobiet i migrantów. Co ciekawe, migrantki i migranci wpłacają więcej do wspólnej lasy niż z niej pobierają. Głosowanie 3 marca może być zatem ważnym krokiem w kierunku lepszej emerytury.

Za niskie emerytury

Z powodu drożyzny, rosnących czynszów i wyższych składek na kasę chorobową emerytki i emeryci utracą do końca 2024 jedną miesięczną emeryturę. To jest odczuwalne już teraz. Średnia emerytura AHV wynosi 1'800 franków miesięcznie. Nie spełnia tym samym konstytucyjnego wymogu pokrywania kosztów życia. A osoby biedniejsze mają niższą, oczekiwaną długość życia.

Dobre prognozy

Również z tego powodu pierwsze badania opinii pokazują spore poparcie dla 13 emerytury. 71 procent badanych chce jej wprowadzenia. Dotyczy to również tych osób, które określają się jako gospodarczo liberalne. Dla prezydenta Zrzeszenia Związków Zawodowych i polityka SP, Pierre-Yves Maillarda poparcie to jest całkowicie zrozumiałe: «13 emerytura jest najlepszym i najszybszym sposobem na polepszenie sytuacji emerytek i emerytów.»

Pomóżmy naprawić emerytury

Wiele migrantek i migrantów ma obywatelstwo szwajcarskie i możliwość oddania głosu. Ale inni też mogą się zaangażować namawiając do głosowanie na rzecz wyższych emerytur. Przekonujmy tych którzy mają prawo głosu do wsparcie tej ważnej inicjatywy. Aby inicjatywa została przyjęta potrzebne jest nasze zaangażowanie.

Drugą inicjatywą, która będzie głosowana to projekt młodych liberałów zakładający podniesienie wieku emerytalnego. W pierwszej kolejności do 66 lat a potem sukcesywnie wraz z wzrostem oczekiwanej długości życia. Nazywa się ona po niemiecku: «Für eine sichere und nachhaltige Altersvorsorge (Renteninitiative)». Podniesienie wieku emerytalnego po raz kolejny dotknie przede wszystkich najuboższych. Bogaci będą przechodzić na wcześniejsze emerytury jak będą mieli na to ochotę. A biedniejsi będą pracować bez względu na stan zdrowia i staż pracy. Należy zdecydowanie odrzucić ten projekt.

Więcej informacji o głosowniach na stronie Unii: <https://www.unia.ch/de/kampagnen/ahv-x13>

Marek Wieruszewski

Pytania i odpowiedzi

Złe wyliczenie: czy ja odpowiadam?

Od kilku miesięcy pobieram świadczenia z tytułu bezrobocia. Dzisiaj otrzymałem z kasy decyzję o konieczności zwrotu 1000 franków. Obliczając moje świadczenie popełnili błąd i teraz domagają się zwrotu. Nie może tak być, żebym to ja płacił za ich błędy?

Natasa Jevdenić: Niestety mają rację. Kasa chorych jest zobowiązana do poprawiania błędów jeżeli je odkryje. Pan nie ponosi tu winy był to oczywisty błąd kasy. Błąd ten sprawił, że dostał Pan za dużo. Jest to beprawnie pobrane świadczenie. Nie ma tu znaczenia kto popełnił błąd a jedynie fakt, że wypłacone świadczone było nieuprawnione. Z tego powodu roszczenie o zwrot jest uzasadnione.

Opieka nad dzieckiem: czy mogę zgłosić się po środki do RAV?

Ubezpieczenie inwalidzkie przyznało mojemu mężowi emeryturę częściową. Jest on a zbyt niska by utrzymać naszą cztero-osobową rodzinę: od narodzin pierwszego dziecka opiekuję się dziećmi. Aktualnie szukam pracy. Ponieważ mały za mało pieniędzy zgłosiłam się do urzędu socjalnego w gminie. Poradzo mi tam bym się zgłosiła do RAV o odszkodowanie za bazrobocie. Czy mam do tego prawo pomimo, że od 2020 r. nie pracowałem?

(Zdjęcie: Adobe Stock)

Marina Wyss: Tak, jeżeli spełnione są wszystkie warunki, w tym przede wszystkim okres składkowy. Zgłoszenie w RAV sprawia, że otwiera tzw okres ramowy, w którym będą wypłacane składki. Co do zasady wymagane jest 12 miesięcy pracy w okresie ostatnich dwóch lat by mieć roszczenie o dniówki bezrobocia. Ustawa przewiduje dla osób, które opiekują się dziećmi poniżej 10 roku życia pewien wyjątek: okresy składkowe muszą być zrealizowane w okresie ostatnich 4 lat zamiast dwóch. Narodziny każdego kolejnego dziecka przedłużają okres ramowy. W Pani przypadku ma również znaczenie, że Pani mąż jest inwalidą. Ustawa przewiduje w takich przypadkach zwolnienie z okresu składkowego.

(Work, 15.12.23)

Renta inwalidzka (IV): otrzymam wsparcie na dzieci?

W ostatnich trzech lata opiekowałam się dziećmi. Gdy mój mąż otrzymał niewielką rentę inwalidzką zgłosiłam się do RAV. Na szczęście dostałam pracę w niepełnym wymiarze. Pracuję teraz nieregularnie ale mój mąż jest w domu i może zająć się dziećmi. Ktoś mi powiedział, że w takich sytuacjach można liczyć na wsparcie na dzieci. Czy to prawda?

Marina Wyss: Tak. Ma Pani prawo nawet do kilku form wsparcia z ubezpieczenia socjalnego. Pani mąż pobiera rentę inwalidzką i z tego powodu ma prawo do renty na dzieci. Ponieważ podjęła Pani pracę ma Pani prawo do dodatków na dzieci od pracodawcy. Ponieważ dzieci są małe dodatek wynosi minimum 200 franków na dziecko. Może się Pani zgłosić do kasy wyrównawczej w Pani kantonie. Wysokość dodatków jest różna w zależności od kantonu dlatego możliwe, że ma Pani prawo do wyższych dodatków.

(Work, 15.12.23)

Sukces na budowie w walce z dumpingiem płacowym i fatalnymi warunkami pracy

Niedopuszczalne warunki pracy na budowie w Bernie: tygodniami zciążnięci z Węgier pracownicy spali, pracowali i jedli w tym miejscu. W brudzie między narzędziami. To nie wszystko. Byli oszukiwani na pensji. Zamiast 27 franków dostawali 15 euro. Dopiero po akcji protestacyjnej na budowie otrzymali odpowiednią pensję.

Podczas wizyty na budowie, prcownicy Unii wydobyli na światło dzienne koszarne warunki pracy. Wielu pracowników z Węgier mieszkało na budowie: spali na materacach, z brudną toaletą, z odrapanym prysznicem. Trwało to od listopada 2023 r. Związek zawodowy Unia zareagował natychmiast i zakwaterował pięciu pracowników w hotelu, dając im godne i higieniczne warunki zakwaterownia.

Oszukani na pensji

Dalsze ustalenia Unii wykazały, że pracownicy byli oszukiwani na pensji. Płaca minimalna w tej branży wynosi 27 franków za godzinę. Firma «Matszbo Team KFT» z siedzibą w Budapeszcie, która wysłała pracowników, obiecała im tylko 15 euro za godzinę. Ale nawet tej zaniżonej stawki nie otrzymali. Nie dostali również diet oraz dodatków na mieszkanie i posiłki.

Zawieszenie pracy doprowadziło do wypłaty 36'305 franków

Wspólnie z zatrudnionymi Unia doprowadziła do akcji protestacyjnej przed budową, praca została zawieszona. Pokazało to kierownictwu firmy «Roga Generalunternehmung GmbH» z siedzibą w kantonie Schwyz nieprawidłowości panujące na budowie i zmusiło do natychmiastowej dopłaty zaległych należności. Pracownicy otrzymali zaległe 36'305 franków.

Rozbudowa a nie redukcja środków osłonowych

Zawieszenie pracy w rażących przypadkach dumpingu płacowego jest skuteczne i może doprowadzić do usunięcia naruszeń. Przypadek pokazuje, że pracownicy oddelegowani muszą dostawać szwajcarskie diety. Jest to kolejny dowód na to, że środki osłonowe muszą zostać rozbudowane.

Emine Sariaslan

Informacje w skrócie

Postęp w branży ochroniarskiej: przedłużony GAV i wyższe pensje minimalne

Unia oraz partnerzy socjalni uzyskali istotne polepszenia w zbiorowym układzie pracy dla branży ochroniarskiej. Ogólnokrajowe obowiązywanie zostało przedłużone o rok a pensje wzrosły o 1,8 procenta.

Sklepy na stacjach benzynowych: potrzebujesz podwyżki?

Unia zbiera informacje na temat potrzeb osób zatrudnionych w sklepach na stacjach benzynowych. W tym celu przeprowadzana jest ankieta. Czy istnieje potrzeba podwyżek wynagrodzenia o 300 franków miesięcznie? Im więcej osób weźmie udział w ankiecie tym większa będzie siła przetargowa Unii w negocjacjach z pracodawcami. Ankieta jest dostępna na stronach Unii w języku niemieckim, francuskim i włoskim:

<https://www.unia.ch/de/arbeitswelt/von-a-z/dienstleistungsberufe/tankstellenshops/umfrage-lohnerhoehung>.

SKANDALICZNE: Minister odmawia ochrony przed zwolnieniami – związki zawodowe wzywają do podjęcia inicjatywy

To był zatruty prezent jaki rząd na ostatnim posiedzeniu przed Świątami podarował pracownikom. Ochrona przed wypowiedzeniami nie będzie dopasowana do minimalnych międzynarodowych standardów. Oficjalna wersja brzmi wprawdzie, że minister gospodarki Guy Parmelin (SVP, UDC) jedynie «czasowo zawiesił» mediacje. Faktycznie oznacza to jednak, że mediacje zakończyły się fiaskiem.

Prezydentka Unii, Vania Alleva twierdzi: «Fiasko jest wynikiem nieodpowiedzialnego zachowania związku pracodawców i bierności rządu. To skandaliczne, że ochronę pracowników przed zwolnieniem nie chcieli nawet podnieść do międzynarodowego minimum.» Dlatego związki zawodowe pilnie rozpoczną pracę nad inicjatywą obywatelską.

Od ponad dwudziestu lat pracodawcy odmawiają poprawy ochrony pracowników aktywnych w związkach zawodowych przed zwolnieniami. Szwajcaria wprawdzie ratyfikowała odpowiednią Konwencję nr 98 Międzynarodowej Organizacji Pracy (ILO), nie wprowadza jej jednak w życie. Tak dalej się nie da. Z tego powodu ILO umieściło Szwajcarię na czarnej liście krajów, które nie chronią dostatecznie praw pracowniczych.

Co ciekawe: skreślenie Szwajcarii z czarnej listy nastąpiło wyłącznie z powodu zgody na podjęcie mediacji. Zobaczmy czy Szwajcaria w tej sytuacji powróci na czarną listę.

Anne-Sophie Zbinden

Redaktorka naczelna Work

Od 1 stycznia 2024 obowiązują nowe składki na ubezpieczenia społeczne

Emerytury i wsparcie dla osób niesamodzielnych (za miesiąc)

Emerytura minimalna	1'225 Fr.
Emerytura maksymalna	2'450 Fr.
Maksymalna emerytura dla małżonków	3'675 Fr.

Wsparcie dla osób lekko niesamodzielnych AHV (w domu)	245 Fr.
średnio:	613 Fr.
poważnie:	980 Fr.
Wsparcie dla osób lekko niesamodzielnych IV (w ośrodku):	123 Fr.
średnio:	306 Fr.
poważnie:	490 Fr.
Wsparcie dla osób lekko niesamodzielnych IV: (w domu)	490 Fr.
średnio:	1'225 Fr.
poważnie:	1'960 Fr.
Wsparcie dla lekko niesamodzielnych nieletnich IV za dzień:	16.35 Fr.
średnio:	40.85 Fr.
poważnie:	65.35 Fr.
Dodatek za opiekę intensywną dla nieletnich IV w domu, za dzień	
przynajmniej 4 godziny za dzień:	32.65 Fr.
przynajmniej 6 godzin za dzień:	57.15 Fr.
przynajmniej 8 godzin za dzień:	81.65 Fr.
Dodatek na asystenta	
za godzinę	34.30 Fr.
za godzinę, za specjalną opiekę	51.50 Fr.
maksymalnie za noc	164.35 Fr.
Składki i skala składek (na rok)	
Składki minimalne (AHV 422 Fr., IV 68 Fr., EO 24 Fr.) AHV/IV/EO:	514 Fr.
(AHV 844 Fr., IV 136 Fr.) dobrowolne AHV/IV:	980 Fr.

AHV/IV/EO malejąca skala składek (samozatrudnieni)

dolna granica:	9'800 Fr.
górna granica:	58'800 Fr.

Świadczenia uzupełniająca (EL) do AHV / IV (za rok) i

Świadczenia pomostowe dla starszych bezrobotnych (ÜL)

EL/ÜL- Świadczenia na ogólne potrzeby życiowe dla samotnych:	20'100 Fr.
dla małżonków:	30'150 Fr.
dla dzieci przed ukończeniem 11 roku życia	7'380 Fr.
dla dzieci po przekroczeniu 11 roku życia	10'515 Fr.

Pracownicze zabezpieczenie emerytalne (BV, PP), składki graniczne

- minimalna pensja roczna	22'050 Fr.
- minimalna pensja skoordynowana	3'675 Fr.
- odpis koordynacyjny (kwota roczna)	25'725 Fr.
- górny limit rocznej pensji	88'200 Fr.

Połączone zabezpieczenie filara 3a

Maksymalny odpis podatkowy

- przy uczestnictwie w instytucji ubezpieczeniowej:	7'056 Fr.
- bez uczestnictwa:	35'280 Fr.

Oszkondowanie za utracone dochody (za dzień)

	Kwota minimalna	maksymalna lub sztywna kwota
Oszkodowanibe podstawowe	69 Fr.	220 Fr.
Transport	124 Fr.	220 Fr.
Durchdiener-Kader	102 Fr.	220 Fr.
Dodatek na dzieci	22 Fr.	22 Fr.
Dodatek operacyjny	75 Fr.	75 Fr.
Oszkodowanie dla rodziców, opiekunów		220 Fr

Renta inwalidzka IV będzie inaczej obliczana. Szczgółowe informacje w tej sprawie można uzyskać w Unii.

D. Filipovic

Jak wstąpić do Unii?

- Można to zrobić przez Internet odwiedzając poniższą stronę:
www.unia.ch/de/jetzt-mitglied-werden
- lub kontaktując się bezpośrednio z Markiem Wieruszewskim (telefon poniżej).

Koszt członkostwa wynosi od 12.70 do 50.80 CHF w zależności od wysokości wynagrodzenia.

Więcej informacji po polsku znajduje się na polskiej stronie internetowej Unii:
www.unia.ch/de/arbeitswelt/von-a-z/migrantinnen/polnische-infos

Kontakt do przedstawiciela odpowiedzialnego za polskich pracowników w Unii

Marek Wieruszewski
komórka: 0041 79 304 80 58
email: marek.wieruszewski@unia.ch

Impressum

Beilage zu den Gewerkschaftszeitungen work, area, Événement syndical | Herausgeber Verlagsgesellschaft work AG, Zürich, Chefredaktion: Marie-José Kuhn; Événement syndical SA, Lausanne, Chefredaktion: Sylviane Herranz; Edizioni Sociali SA, Lugano, Chefredaktion: Claudio Carrer | Redaktionskommission H. Gashi, A. García, D. Filipovic, E. Sariaslan, M. Martín, M. Mendes, O. Osmani, M. Wieruszewski | Sprachverantwortlich Marek Wieruszewski | Adresse Unia Redaktion «Horizonte», Weltpoststrasse 20, 3000 Bern 15, www.unia.ch

Tłumaczenie polskie: Marek Wieruszewski